

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/53/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118301066
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 06. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Čabaiová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2025:6118301066.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jarmily Čabaiovej a sudkýň JUDr. Adriany Murínovej a Mgr. Angeliky Sopoligovej v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C., D. XX, zast. JUDr. Tomášom Čverčkom, advokátom so sídlom Košice, Čajakova 5, IČO: 35553944, proti žalovanému: Mesto Košice, so sídlom Trieda SNP 48/A, Košice, IČO: 00691135, o zaplatenie 7.343,28 € s prísl., o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Košice II 22C/83/2018-485 zo dňa 7.2.2023 (teraz Mestský súd Košice) v spojení s dopĺňacím rozsudkom Mestského súdu Košice K2-22C/83/2018-555 zo dňa 19.3.2024

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom.

Z a m i e t a návrh žalobkyne na prerušenie konania.

Stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Košice II (ďalej „súd prvej inštancie“ alebo len „súd“) napadnutým rozsudkom žalobu zamietol (I.) a žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal (II.). Dopĺňacím rozsudkom zo dňa 19.3.2024, Mestský súd Košice rozhodol, že žalobkyňa nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobkyňa domáhala od žalovaného zaplatenia sumy 7.343,28 € s prísl. na tom skutkovom základe, že je podielovou spoluvlastníčkou o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 1/9 k celku nehnuteľností evidovaných na LV č. XXXXX v kat. území E., Obec C. - F., G. C. H., ktoré o celkovej výmere 558 m² užíva žalovaný už od roku 1957, kedy začal na uvedených pozemkoch realizovať výstavbu verejnej zelene v lokalite Borovicový háj, v zmysle strategického dokumentu mesta Košice: Miestneho územného systému ekologickej stability, schváleného uznesením Mestského zastupiteľstva č. 811/2013 zo dňa 19.12.2013, špecifikovanej (lokality) ako mestské biocentrum regionálneho významu BC-RM. Žalovaný užíva pozemky žalobkyne bez akejkoľvek náhrady, čím sa na jej úkor bezdôvodne obohacuje plnením bez právneho dôvodu v zmysle § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Žalobkyňa mala za to, že za užívanie jej spoluvlastníckych podielov k pozemkom, na ktorých sa nachádza verejné priestranstvo, môže požadovať od žalovaného vydanie bezdôvodného obohatenia za obdobie, kým nebude uzatvorená nájomná zmluva, zriadené vecné bremeno alebo žalovaný pozemok nenadobudne do svojho vlastníctva. Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala vydania bezdôvodného obohatenia vo výške obvyklého nájomného za užívanie pozemkov o rozlohe 558 m², v sume 6,58 €/ročne/m² za obdobie od 2.7.2016 do 1.7.2018 v celkovej výške 7.343,28 € (6,58 € x 558 m² = 3.671,64 €/rok) v zmysle znaleckého posudku č. 15/2018 predloženého so žalobou. Uviedla, že žalovaného niekoľkokrát vyzvala k vysporiadaniu vzájomných vzťahov, naposledy listom zo dňa 17.5.2018, avšak k dohode nedošlo z dôvodu jeho odmietavého postoja.

3. Súd prvej inštancie vzal za skutkový základ napadnutého rozsudku tvrdenia žalobkyne, považujúc ich za nesporné ohľadne vlastníctva nehnuteľností, ich výmery a skutočnosti, že pozemky v podielovom spoluvlastníctve žalobkyne sú situované v lokalite „Borovicový háj“ a sú súčasťou verejného priestranstva s využitím územia ako verejnej zelene, prístupné neobmedzenému okruhu užívateľov a spĺňajúce znaky verejného priestranstva. Pokiaľ ide o spôsob využitia pozemkov, z predloženého LV č. XXXXX pre kat. územie E., na ktorom sú predmetné pozemky ako parcely registra „C“ evidované, vyplynulo, že v prípade parcely č. 4010/3 - trvalý trávny porast o výmere 183 m² je uvedený spôsob využitia: 7 – pozemok, na ktorom sú lúky a pasienky trvalo porastené trávami alebo pozemok dočasne nevyužívaný pre trvalý trávny porast, parcely č. 4297/20 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 80 m² a parcely č. 4300/14 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 272 m², je uvedený spôsob využitia: 22 - pozemok, na ktorom je postavená inžinierska stavba - cestná, miestna a účelová komunikácia, lesná cesta, poľná cesta, chodník, nekryté parkovisko a ich súčasti, parciel č. 4304/31 - ostatná plocha o výmere 2985 m² a č. 4311/90 – ostatná plocha o výmere 822 m² je uvedený spôsob využitia: 29 - pozemok, na ktorom je okrasná záhrada, uličná a sídlisková zeleň, park a iná funkčná zeleň a lesný pozemok na rekreačné a poľovnícke využívanie, parcely č. 4309/5 - ostatná plocha o výmere 61 m² je uvedený spôsob využitia: 37 - pozemok, na ktorom sú skaly, svahy, rokliny, výmole, vysoké medze s krovím alebo kamením a iné plochy, ktoré neposkytujú trvalý úžitok. Súd prvej inštancie z predložených listinných dôkazov a z vlastnej činnosti (napr. rozsudok vo veci sp. zn. 16C/52/2016, listinné dôkazy predložené v konaní sp.zn. 45C/34/2022) zistil, že Borovicový háj vznikol po roku 1960 jeho vysadením v celkovej výmere 11,4245 ha ako okrasná škôlka k dopestovaniu materiálu pre výstavbu sídlisk na území mesta Košice, pričom od roku 1984 sa začalo zvažovať jeho využitie ako obvodového parku, v správe Záhradníckeho a sadovníckeho podniku mesta Košíc. Rozhodnutím Ministerstva lesného a vodného hospodárstva SSR zo dňa 21.1.1987 došlo k trvalému vyňatiu lesných pozemkov v kat. území C. - F. s cieľom vytvorenia mestskej zelene - obvodového parku o celkovej výmere 11,4245 ha. Na základe hospodárskej zmluvy zo dňa 10.11.1987 Záhradnícky a sadovnícky podnik mesta Košíc odovzdal správu Záhradníckemu a sadovníckemu podniku mesta Košíc - Správa verejnej zelene Košice, s prevodom správy ku dňu 30.11.1987. Delimitačným protokolom zo dňa 28.6.1991 bol Borovicový háj odovzdaný Správe mestskej zelene v Košiciach, ktorá bola zriadená uznesením Mestského zastupiteľstva v Košiciach č. 7/B zo dňa 14.5.1991 ako rozpočtová organizácia mesta. Protokolom o prechode vlastníctva, majetkových práv a záväzkov v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov zo dňa 3.5.2004 Správa mestskej zelene v Košiciach odovzdala Borovicový háj žalovanému - Mestu Košice, ku dňu účinnosti zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, t.j. k 1.5.1991. Z predložených listinných dôkazov súd prvej inštancie postupne prevody Borovicového hája mal dostatočne zrejmé a preukázané, rovnako bol v konaní preukázaný prechod jeho vlastníctva na mesto Košice v zmysle zákona č. 138/1991 Z.z., ako jedna z podmienok pre aplikáciu zákona č. 66/2009 Z.z. na posudzovaný prípad. Žalovaný jednoznačne preukázal vlastníctvo Borovicového hája, nakoľko už minimálne od roku 1987 konal ako vlastník, keď hospodárskou zmluvou zo dňa 10.11.1987 previedol správu tejto lokality. V súvislosti s VZN č. 2/1991 o zakladaní, údržbe a ochrane zelene, ktoré sa zaoberalo pojmami klasifikácia zelene, výkon správy zelene, povinnosťami správcu a vlastníka zelene a pod., súd uviedol, že táto úprava nič nemení na fakte, že Borovicový háj bol až do roku 1987 identifikovaný ako les a následne bol užívaný ako verejná zeleň, ktorá dňa 1.5.1991 prešla na žalovaného v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. VZN č. 2/1991 sa nezaoberalo konkrétne identifikáciou Borovicového hája, resp. jeho založením, či vytvorením, pričom existencia Borovicového hája už pred 19.12.1991, t.j. pred vyhlásením VZN č. 2/1991, bola jednoznačne preukázaná písomnými dôkazmi produkovanými stranami v konaní, pričom už vtedy mala charakter verejnej zelene. V tejto súvislosti súd prvej inštancie uviedol, že charakter Borovicového hája ako verejnej zelene je treba odlíšiť od sadov, parkov a pod., ktoré sú stavbami v zmysle zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) a ust. § 1 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. V niektorých prípadoch sa budú plochy zelene považovať za stavbu alebo prináležať k stavbe, prípadne budú existovať nezávisle od stavieb a súčasne nebudú stavbou, čo zjavne je aj posudzovaný prípad Borovicového hája, ktorý predstavuje vnútromestskú zeleň, prístupnú verejnosti, ako je vnímaná od počiatku jeho výsadby. Súd poznamenal, že aj samotná žalobkyňa v žalobe označila Borovicový háj za verejnú zeleň. S poukazom na početné písomné dôkazy predložené stranami sporu, ktoré potvrdzujú vlastníctvo Borovicového hája prislúchajúce žalovanému, za neopodstatnenú považoval argumentáciu žalobkyne, že v zmysle § 120 ods. 1 OZ v prípade Borovicového hája ide o súčasť veci, V tejto súvislosti poukázal na to, že zákon č. 66/2009 Z.z. nedefinuje pojem „verejná zeleň“. V ust. § 47 ods. 5 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny sa uvádza: „ustanovenie odseku 4 písm. a) sa nepoužije, ak drevina rastie na území

s druhým alebo tretím stupňom ochrany, na cintorínoch, v zastavanom území obce na miestach voľne prístupných verejnosti (ďalej len „verejná zeleň“) alebo na ornej pôde ako solitér, stromoradie, skupina stromov alebo súčasť terasy alebo medze.“ Tiež pôvodný zákon č. 287/1994 Zb. o ochrane prírody a krajiny v ust. § 32 ods. 4 používal pojem verejný sad a záhrada, ktorý nie je pojmovo vzdialený pojmu verejná zeleň. Pojem „verejná zeleň“ možno na základe sadovníckej a urbanistickej praxe vymedziť ako „zeleň prístupná všetkým občanom bez obmedzenia a slúži na všeobecné užívanie. Predstavuje zeleň v uliciach, stromoradia, zelené pásy a pruhy, mobilnú zeleň v uliciach, voľné miesta po asanácii budov, parkoviská, zeleň na námestiach, zeleň pri významných budovách, pomníky a pamätníky, verejnú zeleň na sídliskách, mestské parky a parkovo upravované plochy, promenády, promenádne lúky, odpočinkové lúky, okružné prechádzkové trasy, cieľové prechádzky, odpočívadlá, prírodné kiná a amfiteátre, náučné chodníky, psie lúky a pod. Zeleň verejných parkov tvoria všetky verejné prístupné plochy zelene v sídelnom útvare“ (<https://www.bratislava.sk/sk/triedenie-zelene>).

4. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa ustanovení § 151n ods. 1, § 100 ods. 1 a 2, § 101 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 1, § 2 ods. 1 a 2, § 3 ods. 1, § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 31.8.2022 (ďalej len „zákon č. 66/2009 Z.z.“), § 1 ods. 1, § 2 ods. 1 a 2 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov, a po vyhodnotení vykonaných dôkazov dospel k záveru, že k pozemkom v podielovom spoluvlastníctve žalobkyne, ktoré sú predmetom sporu, vzniklo na základe zákona č. 66/2009 Z.z. vecné bremeno v prospech žalovaného a žalobkyni prislúcha nárok na jednorazovú náhradu za obmedzenie jej vlastníckeho práva zákonným vecným bremenom, ktorý je premlčaný. V danej veci súd vzhľadom na splnenie podmienok pre aplikáciu zákona č. 66/2009 Z.z. v zmysle § 1 ods. 2 tohto zákona, podľa ktorého tento zákon sa primerane vzťahuje aj na usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom, na ktorých je verejná zeleň, nakoľko táto prešla do vlastníctva obce podľa osobitného predpisu - § 1 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. Poukázal na to, že k rovnakému záveru o primeranej aplikácii zákona č. 66/2009 Z.z. na posúdenie nároku žalobkyne ako podielovej spoluvlastníčky nehnuteľností evidovaných na totožnom LV č. XXXXX pre k.ú. E., dospel aj Krajský súd v Košiciach v rozsudku 6Co/78/2022 zo dňa 13.9.2022.

5. V kontexte argumentácie žalobkyne súd prvej inštancie akcentoval, že Borovicový háj nie je stavbou, a teda ku dňu prechodu vlastníctva na žalovaného (1.5.1991) nemohlo ani existovať žiadne územné, stavebné či kolaudačné rozhodnutie týkajúce sa Borovicového hája. Podľa názoru súdu ani označenie Borovicového hája za biocentrum v zmysle dokumentu - Miestny územný systém ekologickej stability mesta Košice (MÚSES) z roku 2013, ktorý bol schválený uznesením č. 811 na XXII. rokovaní Mestského zastupiteľstva v Košiciach zo dňa 16.12.2013, nie je prekážkou pre primerané použitie zákona č. 66/2009 Z.z. V tejto súvislosti poukázal na to, že práve z predmetného dokumentu vyplýva charakter Borovicového hája ako verejnej zelene a miesta voľne prístupného verejnosti (obdobne v rozsudku Krajského súdu v Košiciach 6Co/78/2022 zo dňa 22.9.2022, bod 58. odôvodnenia). Aj podľa spôsobu využitia pozemkov evidovaných na LV č. XXXXX pre k.ú. E. ide o pozemky, na ktorých je okrasná záhrada, uličná a sídlisková zeleň, park a iná funkčná zeleň a lesný pozemok na rekreačné a poľovnícke využitie. V konaní nebolo sporné, že pozemky, ktoré sú predmetom konania, sú súčasťou Borovicového hája, ktorého výmera je totožná minimálne od roku 1984 až doposiaľ, a to aj napriek spochybneniu rozsahu územného rozhodnutia vo vzťahu k tam uvedeným parcelám žalobkyňou. Na podklade záveru, že na usporiadanie vzťahu vlastníctva verejnej zelene a pozemkov, sa vzťahuje právna úprava zákona č. 66/2009 Z.z., súd prvej inštancie ďalej vyvodil, že „vzhľadom na neexistenciu zmluvného vzťahu, ktorý by žalovaného oprávňoval nehnuteľnosti v podielovom spoluvlastníctve žalobkyne užívať, v súlade s ust. § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. dňa 1.7.2009 vzniklo k predmetným pozemkom v prospech žalovaného právo zodpovedajúce vecnému bremenu, obsahom ktorého je držba a užívanie pozemku pod stavbou, resp. verejnou zeleňou. Vlastníkovi pozemku, na ktorom sa nachádza stavba vo vlastníctve obce, resp. v danom prípade verejná zeleň vo vlastníctve obce, za obmedzenie vlastníckeho práva z dôvodu zákonného vecného bremena v zmysle § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. bude patriť náhrada, ktorá je odlišná od nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia. Tiež je zrejmé, že pokiaľ žalovanému ako vlastníkovi verejnej zelene Borovicový háj na pozemkoch v podielovom spoluvlastníctve žalobkyne prislúcha oprávnenie zo zákonného vecného bremena, nebude možné nárok žalobkyne subsumovať pod žiaden zo štyroch foriem bezdôvodného obohatenia v zmysle § 451 ods. 2 OZ“. „Náhrada za vecné bremeno zriadené zákonom č. 66/2009 Z.z. má charakter jednorazovej odplaty, a nie opakovaného plnenia“, pričom súd odkázal predovšetkým na závery formulované Najvyšším súdom SR v jeho uznesení sp.

zn. 2Cdo/194/2018 zo dňa 26.8.2019 a rovnako v uznesení sp. zn. 8Cdo/17/2019 zo dňa 30.11.2019, ktoré tvoria ustálenú rozhodovaciu prax ohľadne tejto otázky (obdobne rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/26/2014 zo dňa 24.3.2015 a 3Cdo/49/2014 zo dňa 14.4.2016, ktoré sa týkali priznania primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov), na ktoré rozhodnutia nadväzuje a potvrdzuje ich tiež ďalšie rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/99/2019 zo dňa 26.1.2022. Podstatu právneho názoru, podľa ktorého finančná náhrada za vznik zákonného vecného bremena je jednorazová a nemá charakter opakovaného plnenia, považoval za „ústavne udržateľnú“ aj Ústavný súd SR v rozhodnutí sp. zn. IV. U. S 227/2012. Ani ďalšie rozhodnutia ústavného súdu týkajúce sa posudzovania opakovanosti finančnej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z., v ktorých posudzoval ústavnosť rozhodnutí založených na obdobných záveroch (I.ÚS 474/2013, IV.ÚS 227/2012, I.ÚS 1/2012, II.ÚS 506/2011), na tom nič nezmenili. Ani nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 42/2015 neovplyvnil ustálený právny názor rozhodovacej praxe, podľa ktorej náhrada za zriadenie vecného bremena má charakter jednorazovej odplaty. Podľa uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. II. U. S 323/2017 „nemožno stotožňovať právnu úpravu zákona č. 657/2004 Z.z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov, ktorý upravoval primeranú jednorazovú náhradu za zriadenie vecného bremena, a náhradu za vecné bremeno upravené v § 23 ods. 5 zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, keďže upravujú rozličné situácie, ktoré vyjadrujú rôznu formu obmedzenia v užívaní nehnuteľností. Kým pri obmedzení vlastníckeho práva podľa zákona o tepelnej energetike sa poskytuje náhrada za výmeru, v ktorej je vlastník obmedzený pri užívaní nehnuteľnosti v dôsledku uplatnenia zákonného vecného bremena držiteľom povolenia, a to pri výkone práv a povinností podľa § 10 ods. 1 zákona o tepelnej energetike, ktorých rozsah a frekvenciu nemožno vopred určiť, pri právnej úprave zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov vzniká k pozemku právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ak vlastníkom domu nie je vlastníkom pozemku, teda rozsah vecného bremena je určiteľný už pri jeho vzniku, t.j. od účinnosti zákona 1. septembra 1993. Je tomu tak aj pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z., ktorého rozsah je určiteľný už pri jeho vzniku“.

6. Na námietku žalobkyne na pojednávaní konanom dňa 7.2.2023, týkajúcu sa absolútnej neplatnosti hospodárskej zmluvy zo dňa 10.11.1987 a delimitačného protokolu, súd neprihliadal, keďže mal za to, že „ide o podstatnú zmenu argumentácie žalobkyne v priebehu sporu, ktorú súd považoval za zmenu žaloby v zmysle § 140 ods. 2 CSP, pričom na uvedenú zmenu žaloby sa vyžaduje procesný úkon žalobkyne vo forme návrhu na zmenu žaloby, ktorý vyžaduje súhlas súdu, k čomu v danom prípade nedošlo“. Nad rámec uvedeného posúdenia súd poznamenal, že hospodárskymi zmluvami štát prenechával niektorým organizáciám niektoré časti svojho majetku (v tomto prípade verejnej zelene) do správy, teda aj keby hospodárska zmluva nebola platnou zmluvou, vlastníkom verejnej zelene (Borovicového hája) bol stále štát. Hospodárska zmluva preukazuje vlastníctvo štátu, z ktorého na základe zákona č. 138/1991 Z.z. mal prejsť Borovicový háj na žalovaného. K delimitačným protokolom uviedol, že tieto sú len deklaratórnymi právnymi úkonmi, ktoré deklarujú prechod vlastníckeho práva na základe zákona č. 138/1991 Z.z. zo štátu na žalovaného.

7. Pri posudzovaní námietky premlčania vznesenej v konaní žalovaným súd prvej inštancie dospel k záveru, že právo žalobkyne na zaplatenie náhrady za vecné bremeno (za obdobie od 2.7.2016 do 1.7.2018) je premlčané, nakoľko nebolo uplatnené v zákonom stanovenej dobe troch rokov, počítanej odo dňa účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z., t.j. od 1.7.2009 (premlčalo sa najneskôr 1.7.2012), keďže žalobkyňa podala žalobu (návrh na vydanie platobného rozkazu) na Okresnom súde Banská Bystrica dňa 2.7.2018. Z tohto dôvodu súd prvej inštancie nemohol žalobe vyhovieť, a preto ju zamietol.

8. K dôvodom rozhodnutia súd poznamenal, že si je vedomý doterajšej rozhodovacej praxe súdov a posudzovania náhrady za vecné bremeno ako opakujúceho sa nároku, táto však bola prelomená rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu SR ako súdu vyššej inštancie, ktorou bol viazaný. Dodal tiež, že v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z. v znení účinnom k 31.8.2022, konanie o nariadenie pozemkových úprav z dôvodu usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou mohlo začať len na žiadosť vlastníka stavby (§ 3 ods. 1), pričom v zmysle novely účinnej od 1.9.2022 toto konanie môže iniciovať aj iný subjekt než vlastník stavby, teda aj vlastník pozemku. Žalobkyňa preto neostane len holé vlastníctvo bez možnosti zvrátiť tento stav, a preto námietka premlčania vznesená žalovaným podľa názoru súdu prvej inštancie nie je v rozpore s dobrými mravmi.

9. Záverom súd prvej inštancie akcentoval, že strany sporu v konaní uviedli rad argumentov v súvislosti s otázkou aplikácie zákona č. 66/2009 Z.z. na posudzovaný prípad, resp. s výškou nároku, v rámci odôvodnenia súdneho rozhodnutia sa zaoberal relevantnými argumentmi strán, pričom v zmysle ustálenej judikatúry ESLP sa nevyžaduje, aby na každý argument strany (aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný), bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument [Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998].

10. O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) tak, že žalovanému, ktorý mal v konaní plný úspech, právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko žiadne preukázateľné trovy konania mu nevznikli a ani si ich náhradu neuplatňoval. Vzhľadom na to, že žalobkyňa bola v konaní neúspešná, súd v súlade s ust. § 255 ods. 1 CSP rozhodol dopĺňacím rozsudkom (nakoľko o nároku žalobkyne na náhradu trov odvolacieho konania opomenul rozhodnúť v rozsudku), že žalobkyňa nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

11. Rozsudok napadla včas podaným odvolaním žalobkyňa, z odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d), e), f) a h) CSP, pretože mala za to, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Citovala ust. § 191 ods. 1, § 220 ods. 2 CSP a mala za to, že žalovaný žiadnym z predložených listinných dôkazov v konaní nepreukázal, že Borovicový háj bol už pred rokom 1990 verejnou zeleňou a stavbou. Podľa žalobkyne „verejná zeleň“ v lokalite Borovicový háj mala vzniknúť dňa 19.12.1991, teda až po účinnosti zákona č. 138/1991 Zb., čo bolo preukázané protestom prokurátora, ktorým došlo k zrušeniu VZN mesta Košice č. 2/1991 o zakladaní, údržbe a ochrane zelene, vydaného dňa 19.12.1991. Zastávala názor, že na predmet žaloby sa nemôže aplikovať zákon č. 66/2009 Z.z. Z ustanovení § 1 ods. 1 a 2, § 4 ods. 1 cit. zákona jej vyplynula ako nevyhnutná podmienka právoplatné územné, stavebné a kolaudačné rozhodnutie (posledná časť prvej vety § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z.), ktoré žalovaný v konaní nepredložil. Citovala ďalej ust. § 2 ods. 7 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, na ktorý ako osobitný predpis odkazuje ust. § 1 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z. Veci a majetkové práva nadobúdala obec dňom účinnosti tohto zákona t.j. ku dňu 1.5.1991. Ak sa má teda aplikovať § 1 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z., je nevyhnutné, aby ku dňu 1.5.1991 existovala verejná zeleň. Zeleň (nie verejná zeleň) však vznikla až dňa 19.12.1991, teda 7 mesiacov po účinnosti zákona č. 138/1991 Zb., a to vyhlásením VZN č. 2/1991 o zakladaní, údržbe a ochrane zelene, a teda podľa názoru žalobkyne nemohla prejsť na žalovaného, ak ku dňu 1.5.1991 neexistovala. Poukázala tiež na to, že písomný protokol o prechode vlastníctva v zmysle § 14 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. bol spísaný až dňa 3.5.2004. Tvrdila, že do roku 1987 Borovicový háj bol lesom, a nie verejnou zeleňou a nebol ani stavbou, nakoľko neexistujú o tom žiadne doklady a dôkazy. Práve naopak rozhodnutie Ministerstva lesného a vodného hospodárstva SSR zo dňa 27.1.1987 hovorí o opaku. Podľa žalobkyne pre rozhodnutie bola podstatnou právnou otázkou stanovenia kritérií právnej kvalifikácie „verejná zeleň“ z hľadiska posúdenia tejto kategórie ako predmetu občiansko-právnych vzťahov pre účely výkladu príslušných ustanovení zákona č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Vytýkala súdu, že neurčil kritériá pre posúdenie lokality „Borovicový háj“ ako veci v právnom zmysle a nevymedzil činnosti zakladajúce vytvorenie stavby „Borovicový háj“. Rozsudok súdu bol týmto zaťažený vadou arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti, čo možno subsumovať pod odvolací dôvod podľa § 365 ods.1 písm. b) CSP, a teda, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V zmysle § 1 ods. 2 zák. č. 66/2009 Z.z. je aplikačný rozsah zákona daný iba v prípade, ak verejná zeleň „prešla do vlastníctva obce“. Zo skutočnosti, že tento zákon hovorí o prechode vlastníctva je zrejmé, že verejná zeleň subsumovaná pod § 1 ods. 2 tohto zákona musí byť spôsobilým predmetom občiansko-právnych vzťahov, teda sa musí jednať o samostatnú vec v právnom slova zmysle. Poukázala na vývoj právnej kategórie veci ako objektu občiansko-právnych vzťahov, ktorý nastal počas rozhodného obdobia a citovala ust. § 118, § 119 ods. 1 a 2, § 120 ods. 2 OZ v znení účinnom ku dňu 30.11.1987 (prvý prevod „Borovicový háj“) a v zhodnom znení účinnom ku dňu 1.7.2009 (dátum účinnosti čl. I zák. č. 66/2009

Z.z.). Z výkladu a contrario § 120 ods. 2 OZ (podľa ktorého stavby, vodné toky a podzemné vody nie sú súčasťou pozemku) je zrejmé, že princíp superficies solo cedit sa neuplatní iba v prípade stavieb - teda iba na stavby sa v právnom poriadku Slovenskej republiky vzťahuje princíp aedificatio non solo cedit. Z uvedeného vyplýva, že každá verejná zeleň (resp. porasty a stromy, ktoré tvoria takúto plochu), ktoré nie sú stavbou v zmysle Občianskeho zákonníka, sa stávajú súčasťou pozemku, na ktorom sa ako biotop nachádzajú. Poukázala ďalej na závery právnej doktríny: „Súkromnoprávny pojem stavby nie je totožný s pojmom stavby podľa administratívnych predpisov (...)“ [Fekete, I.: Princíp akcesority a vlastnícke právo k pozemku]. Podľa názoru žalobkyne pojem „verejná zeleň“ je možné gramatickým a systematickým výkladom porovnať s administratívno-právnym vymedzením pojmu „park“. Pojem „zeleň“, resp. „park“ v čase prvého prevodu „Borovicový háj“ nevymedzovali príslušné stavebné predpisy (stavebný zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku). Ak by tomu aj tak bolo, samo o sebe by to nepostačovalo na to, aby objekt ako „zeleň“ a „park“ nadobudol charakter veci v právnom slova zmysle. Objekty spadajúce pod kategóriu verejná zeleň podľa § 1 ods. 2 zák. č. 66/2009 Z.z. musia byť samostatnou vecou, majúcou povahu stavby v občiansko-právnom zmysle, pri ktorej musí byť jednoznačne preukázané, že došlo k jej vytvoreniu ľudskou činnosťou. Vo vzťahu k lokalite „Borovicový háj“ nebolo stotožnené vykonanie takých prác, ktoré by bolo možné považovať za vytvorenie stavby ako samostatnej veci v právnom slova zmysle, resp. žalovaný nepreukázal, že také úkony vykonal jeho právny predchodca. Mala za to, že úpravy lokality „Borovicový háj“ neboli vykonané v takej miere, aby táto zmenila svoj charakter prírodou vytvoreného územia; zalesnenie tohto územia existovalo ešte pred akýmikoľvek aktivitami realizovanými právnym predchodcom žalovaného, ktorý mal realizovať len výhradne administratívno-technické úkony týkajúce sa príslušného územia. V prípade, ak „verejná zeleň“ nie je stavbou, nie je daný rozdiel vo vlastníctve k verejnej zelene a k jednotlivým pozemkom (keďže vlastníkom biotopu sú po celý čas pôvodní vlastníci pozemkov). Preto k takejto „verejnej zelene“ podľa § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí podľa žalobkyne neprechádza vlastníctvo zo štátu na obec (bez prevodu súvisiacich pozemkov, na ktorých sa má zeleň nachádzať). Ďalej citovala závery z rozsudku Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo 1118/2005 zo dňa 28.2.2006. Mala za to, že žalovaným predložené dokumenty nie sú pre účel vymedzenia stavby dostatočne určité, keďže umiestnenie lokality „Borovicový háj“ v rozhodnom čase konca 80. rokov 20. storočia vôbec neidentifikujú. Rozhodnutie Obvodného národného výboru v Košiciach zo dňa 15.3.1985 predložené žalovaným bolo vydané pre iné parcely a poukázala na to, že toto rozhodnutie ani nikdy nenadobudlo právoplatnosť, čo vyplýva aj zo samotnej doložky právoplatnosti. Jedná sa preto o paakt, bez právnych účinkov (rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo 96/98 a nadväzujúci nález Ústavného súdu SR sp. zn. III.ÚS 16/2012, v obdobnej veci vyvlastňovacieho konania, v ktorom sa konalo s niekým iným ako s účastníkom konania). Z uvedeného je zrejmé, že na príslušných pozemkoch sa nejedná o stavbu, majúcu povahu verejnej zelene, ale len zalesnený biotop/zeleň, ktorá mala byť prebudovaná na obvodový park. K výstavbe parku mal právny predchodca žalovaného pristúpiť až po majetkovoprávnom vysporiadaní, k čomu však nikdy nedošlo. Podľa názoru žalobkyne na pozemkoch, o ktoré ide vo veci samej, neboli realizované také úpravy, ktoré by založili vznik novej veci označovanej „Borovicový háj.“ Lokalita „Borovicový háj“ nie je vec v právnom slova zmysle a ako samostatná stavba nikdy nevznikla. Vlastníctvo drevín v tejto lokalite nasleduje vlastníctvo pozemkov, na ktorých sa nachádzajú. Právny predchodca žalovaného vlastníctvo k týmto pozemkom nenadobudol, preto aplikácia zákona č. 66/2009 Z.z. na tento prípad je vylúčená. V ďalšej časti odvolania sa žalobkyňa vyjadrila k predpokladom vzniku práva zodpovedajúceho vecnému bremenu podľa zákona č. 66/2009 Z.z. a prezentovala svoj interpretačný názor na rozsah primeraného použitia úpravy usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami (§ 1 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z.) na usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom, na ktorých je umiestnená verejná zeleň (§ 1 ods. 2 zák. č. 66/2009 Z.z.). Podľa jej nazerania primerané použitie úpravy vzťahujúcej sa na stavby, predpokladá vylúčenie tých aspektov, ktoré sú späté s charakteristickými znakmi stavieb. Rozdielny prístup pri usporiadaní pomerov podporuje podľa odvolateľky napríklad tiež okolnosť, že stavby - na rozdiel od verejnej zelene, sú evidované v katastri nehnuteľností a aj fakt, že vo vzťahu k verejnej zelene - na rozdiel od stavieb, nemožno plniť povinnosť strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu (§ 4 ods. 2 zák. č. 66/2009 Z.z.), ale vecnému bremenu by v takom prípade zodpovedala povinnosť zdržať sa odstraňovania biotopov verejnej zelene. Súd prvej inštancie presvedčivo nezrejmil skutočnosti vylučujúce vznik nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia a spôsobom právneho posúdenia veci v podstate vnútil žalobkyňu svoj názor, že jej pohľadávky má základ v zákone č. 66/2009 Z.z. Žalobkyňa v tejto spojitosti zastávala názor, že súd prvej inštancie sa vzťahom zo zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie vlastne nezaoberal, a tým prakticky jej odoprel, aby bolo rozhodnuté o nároku v zmysle jej žaloby. Uvedeným postupom súdu, ktorý rozhodol o nároku z iného právneho titulu, došlo k porušeniu zásady zákazu

denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). V úzkej spojitosti s argumentáciou poukazujúcou na osobitosť verejnej zelene oproti stavbám, žalobkyňa v odvolaní namietala nepriliehavosť odkazu súdom prvej inštancie na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, v ktorých sa podľa nej otázka povahy náhrady za zriadenie vecného bremena na pozemkoch pod verejnou zeleňou, neriešila a prezentovala názor o opakovanej povahe náhrady. V takomto kontexte namietala tiež proti spôsobu posúdenia premlčania uplatneného nároku z hľadiska začatia plynutia premlčacej doby, dôvodiac, že vecné bremeno na pozemkoch pod verejnou zeleňou zriadené zákonom č. 66/2009 Z.z., vzniká (na rozdiel od stavieb) až zápisom v katastri nehnuteľností. Podľa žalobkyne ak by sme prijali záver, že náhrada za zásah má byť jednorazová, potom dotknutým subjektom chýbala akákoľvek efektívna možnosť si túto náhradu včasne uplatniť, keďže ani nemali možnosť zistiť, že na ich pozemkoch sa tzv. „verejná zeleň“ vôbec nachádza. Takýto výklad nekorešponduje s ústavne-konformným výkladom dotknutých ustanovení zákona č. 66/2009 Z.z. vo svetle požiadavky na zachovanie právnej istoty adresátov práva, ktorá je v danom prípade osobitne umocnená tým, že sa v prípade zriadenia práva zodpovedajúceho vecnému bremenu podľa zákona č. 66/2009 Z.z. má jednať o zásah verejnej moci do základných ľudských práv a slobôd, medzi ktoré patrí aj vlastníctvo k dotknutým pozemkom. Ďalej žalobkyňa podporne poukázala na textáciu opatrení uvedených v zákone č. 66/2009 Z.z., ktoré sa týkali pozemkových úprav (§ 3 ods. 3 písm. c/ v znení účinnom k 1.7.2009) a mala za to, že v prípade akceptácie výkladu prezentovaného súdom prvej inštancie by sa vlastníci dotknutého pozemku mal obohatiť v zásade dvojnásobne za to isté obmedzenie, keď najprv by mu mala patriť zo zákona jednorazová náhrada za vzniknuté právo zodpovedajúce vecnému bremenu a následne po vykonaní pozemkových úprav mohol opakovane obdržať finančnú náhradu za pozemok. Uvedený výklad sa preto nejaví byť priliehavým z hľadiska cieľov sledovaných zákonom č. 66/2009 Z.z. Poukázala na to, že príslušné ustanovenie bolo vypustené až novelou vykonanou zákonom č. 257/2022 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť dňa 1.9.2022 – až od tohto momentu stratili vlastníci dotknutých pozemkov právo domáhať sa finančnej náhrady za dotknuté pozemky. Podľa názoru žalobkyne uvedená zmena predstavuje obmedzenie vlastníkov v možnosti získania definitívnej kompenzácie za vzniknuté jednostranné obmedzenie svojho vlastníctva podľa zákona č. 66/2009 Z.z. a transformuje pôvodne platné pravidlá pre opakovanú odplatu za opatrenia obmedzujúce vlastníkov na vznik práva na jednorazovú odplatu pre dotknutých vlastníkov. Prezentovala právny názor, podľa ktorého: - za obmedzenie podľa § 4 ods. 2 zák. č. 66/2009 Z.z. patrí dotknutým osobám opakujúca sa náhrada, - právo na jednorazovú náhradu môže pri objektoch v kategórii verejná zeleň podľa § 1 ods. 2 tohto zákona vzniknúť až momentom zápisu príslušného práva zodpovedajúceho vecnému bremenu do katastra nehnuteľností, prípadne až po účinnosti novely zákona č. 66/2009 Z.z. vykonanej zákonom č. 257/2022 Z.z., a teda ku dňu 1.9.2022. Súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil tiež námietku premlčania vznesenú žalovaným a podľa žalobkyne aj v prípade, ak by vzniklo právo na jednorazovú náhradu za obmedzujúce opatrenia podľa zák. č. 66/2009 Z.z., takéto právo v čase podania žaloby nebolo premlčané. V ďalšej časti odvolania žalobkyňa opakovane spochybňovala vlastnícke právo k „Borovicovému háju“ právneho predchodcu žalovaného, ako aj skutočnosť, že právo správy k tomuto majetku v rozhodnom čase patrilo Záhradníckemu a sadovníckemu podniku mesta Košíc, argumentujúc rozhodnutím Ministerstva lesného a vodného hospodárstva SSR zo dňa 21.1.1987 a jeho prílohou č. 1, taktiež neplatnosťou hospodárskej zmluvy zo dňa 10.11.1987 o prevode správy národného majetku, a preto sa domnievala, že na základe zákona č. 138/1991 Zb. nemohlo prejsť vlastníctvo a správa majetku zo štátu na žalovaného. Citovala v tejto súvislosti k obsahu práva užívania lesných pozemkov ust. § 12 ods. 1, § 13 zákona č. 61/1977 Zb. o lesoch v znení účinnom do 23.6.1991 a súvisiace ust. § 64 ods. 1, § 65 ods. 3, § 68 ods. 1, tiež § 8, § 9a Hospodárskeho zákonníka v znení účinnom od 1.1.1983 do 30.6.1988, týkajúce sa dočasnej správy a prevodu správy národného majetku. Podľa názoru žalobkyne Záhradnícky a sadovnícky podnik mesta Košíc nemal vo svojej správe lokalitu „Borovicový háj,“ keďže mu bola uložená povinnosť uzatvorenia príslušnej hospodárskej zmluvy o prevode správy ministerstvom, pričom v konaní nebolo preukázané uzatvorenie takejto hospodárskej zmluvy, ktorou mala byť prevedená správa národného majetku na Záhradnícky a sadovnícky podnik mesta Košíc od inej socialistickej organizácie. Preto je nutné uzatvoriť, že Záhradnícky a sadovnícky podnik mesta Košíc nikdy platne správu národného majetku nad lokalitou „Borovicový háj“ nezískal, správu tohto národného majetku ako súčasť štátneho socialistického vlastníctva nemohol platne prevádzkať na iné socialistickej organizácie, nakoľko podľa žalobkyne „Borovicový háj“ po celý čas mal v dočasnej správe Okresný národný výbor v Košiciach. Vzhľadom na uvedené právny následok prechodu „Borovicového hája“ na základe zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí na žalovaného nemohol nastať, nakoľko v zmysle jeho § 2 ods. 1 do vlastníctva obcí prechádzal majetok štátu, ku ktorému patrilo štátnym organizáciám právo hospodárenia – nie dočasná správa. Preto aj z tohto dôvodu podľa žalobkyne nemožno na vec aplikovať § 1 ods. 2 zák. č. 66/2009 Z.z. Vyhotovenie Protokolu o prechode vlastníctva, majetkových

práv a záväzkov nie je spôsobilé založiť prechod vlastníckeho práva k lokalite „Borovicový háj“ zo štátu na obec v prípade, ak pre takýto prechod nie sú splnené podmienky uvedené v § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí. Nesúhlasila so záverom súdu prvej inštancie, že hospodárska zmluva zo dňa 10.11.1987 preukazuje vlastníctvo štátu, ani s jeho argumentáciou, podľa ktorej „došlo k zmene argumentácie žalobkyne v priebehu sporu, čo súd považoval za zmenu žaloby v zmysle § 140 ods. 2 CSP, pričom na uvedenú zmenu žaloby sa vyžaduje procesný úkon žalobkyne vo forme zmeny návrhu na zmenu žaloby, ktorý vyžaduje súhlas súdu, k čomu v danom prípade nedošlo“. Tejto argumentáciou súdu žalobkyňa nerozumela, nakoľko v zmysle § 140 ods. 2 CSP žalobu nezmenila a nedoplnila tvrdené skutočnosti, na pojednávaní len uplatnila svoje procesné práva podľa § 149 CSP, pričom hospodársku zmluvu predložil do konania žalovaný podaním zo dňa 18.8.2022 (teda 6 mesiacov pred pojednávaním 7.2.2023 a 4,5 roka po začatí konania) ako svoju procesnú obranu, logicky teda nemôže ísť o žiadnu zmenu žaloby. Trvala na to, že hospodárska zmluva je absolútne neplatná pre rozpor so zákonom (ust. § 113, § 124, § 152 ods. 1, § 24 ods. 1 zák. č. 109/1964 Zb. Hospodársky zákonník, v nadväznosti na ust. § 37 OZ), a to z dôvodu nepresného vymedzenia subjektov na oboch stranách vzťahu, ako aj z dôvodu neurčitosti (nepresnosti) vymedzenia jej predmetu („Borovicový háj o rozlohe 11,4245 ha kat. územie Košice-západ“), v ktorej absentovalo presné vymedzenie parciel, na ktorých sa Borovicový háj nachádza, umožňujúce evidovanie prevodu v evidencii nehnuteľností, a teda na základe neplatnej hospodárskej zmluvy nemohlo dôjsť k platnému prevodu správy národného majetku na Záhradnícky a sadovnícky podnik mesta Košíc, a následne ani k platnému prevodu sporného majetku do vlastníctva obce v zmysle § 2 ods. 3 zákona č. 138/1991 Zb. Splnenie ani jednej zo zákonom stanovených podmienok v zmysle zákona č. 138/1991 Zb., na základe ktorej by malo dôjsť k prechodu vlastníckeho práva k verejnej zeleni zo štátu na žalovaného, nebolo v tomto konaní zo strany žalovaného preukázané. Žalobkyňa taktiež vytykala súdu prvej inštancie, že sa nezaoberal tým, či námietka premlčania nie je v rozpore s dobrými mravmi. Záverom uviedla, že od 90. rokov minulého storočia je nielen všeobecne známou skutočnosťou, ale aj súčasťou tuzemského právneho poriadku konštatovanie, že v rokoch 1948 - 1989 komunistický režim porušoval ľudské práva i svoje vlastné zákony, ktoré za účelom dosiahnutia ním sledovaných cieľov sám prijal (§ 1 zákona č. 480/1991 Zb. o dobe neslobody). Hoci na základe výslovnej dikcie zákona o dobe neslobody, sa právne akty prijaté v dobe uvedenej v § 1 zrušujú len vtedy, ak tak ustanovujú osobitné zákony (§ 2 zákona), aj v prejednávanej veci (v ktorej predmetom sporu nebola požiadavka na zrušenie vyvlastňovacieho rozhodnutia, ale otázky či rozhodnutie Obvodného národného výboru zo dňa 15.3.1985, hospodárska zmluva vyvolalo skorším právom predpokladané účinky) bolo treba postupy z doby neslobody podrobiť testu ich súladnosti s vtedajším právom a bez tendencie prípadnej nesprávnosti prehliadať či dokonca obhajovať. Vzhľadom na uvedené zastávala názor, že na sporných pozemkoch vecné bremeno v prospech žalovaného na základe zákona č. 66/2009 Z.z. nevzniklo, a preto žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na opätovné prejednanie a rozhodnutie a priznal jej nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Zároveň žalobkyňa žiadala podľa § 164 CSP toto konanie prerušiť do rozhodnutia Ústavného súdu SR o návrhu podanom Okresným súdom Bratislava I. zo dňa 26.11.2022 na vyslovenie nesúladu ust. § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 66/2009 Z.z. s Ústavou SR, vo veci vedenej pod sp.zn. Rvp 2900/2022, keďže výsledok tohto konania vedeného pred Ústavným súdom SR podľa žalobkyne má pre toto konanie zásadný význam.

12. Žalovaný sa k podanému odvolaniu žalobcu ani k návrhu na prerušenie konania nevyjadril.

13. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobkyne ako podané včas (§ 362 CSP) a oprávnenou osobou (§§ 359 až 361 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§§ 355 až 358 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario CSP), v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP a z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d), e), f) a h) CSP, s prihliadnutím na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok konania v zmysle § 380 ods. 2 CSP a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, uplatnené odvolacie dôvody nie sú preukázané a napadnutý rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom je vecne správny, a preto ho podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil v zamietavom výroku vo veci samej, ako aj v súvisiacom výroku o nároku plne úspešného žalovaného na náhradu trov konania proti neúspešnej žalobkyne.

14. Rozsudok odvolacieho súdu bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 18.6.2025 o 10:00 hod., po predchádzajúcom oznámení miesta a času tohto procesného úkonu na úradnej tabuli a webovej stránke krajského súdu a pri zachovaní lehoty podľa ust. § 219 ods. 3 CSP.

15. Podľa ust. § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že: a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

16. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom a predchádzajúci procesný postup súdu prvej inštancie v konaní v intenciách uplatnených odvolacích dôvodov a odvolaním vymedzeného zamerania odvolacieho prieskumu a dospel k záveru, že súd prvej inštancie z vykonaných dôkazov správne zistil skutkový stav veci, neopomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané a vyplynuli z prednesov a zhodných tvrdení strán alebo inak vyšli v konaní najavo, skutkové zistenia podradil pod relevantné hmotnoprávne predpisy, ktoré aj správnym spôsobom interpretoval a aplikoval na zistený skutkový stav, pričom otázku povahy náhrady za zriadenie zákonného vecného bremena na pozemkoch žalobkyne podľa zákona č. 66/2009 Z.z. (ako jednorazovej) aj otázku premičania nároku žalobkyne na základe námietky žalovaného posúdil so správnym záverom, že uplatnené právo je premičané a nakoľko sa žalovaný premičania účinne dovolal, z tohto dôvodu premičané právo žalobkyne nebolo možné priznať (§ 100 ods. 1 tretia veta OZ).

17. V súlade s ust. § 387 ods. 2 CSP preto odvolací súd odkazuje na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré považuje za vecne správne (§ 387 ods. 1 CSP), a tiež úplné z hľadiska posúdenia všetkých kľúčových otázok nastolených v priebehu konania pred súdom prvej inštancie oboma procesnými stranami (§ 387 ods. 3 veta prvá CSP). V dôvodoch napadnutého rozsudku súd prvej inštancie jasne a výstižne uviedol, ktoré skutočnosti boli pre jeho rozhodnutie zásadné, podľa akých právnych noriem vec posúdil a vysvetlil, z akých podstatných dôvodov žalobu zamietol, s odkazom na ustálenú rozhodovaciu prax súdov, pričom náležite sa v rozhodnutí vysporiadal tiež s tvrdeniami a relevantnými argumentmi strán, žalobkyňou opakovane namietanými v podanom odvolaní, ktoré mali pre posúdenie prejednávanej veci zásadný význam.

18. Na vecnej správnosti napadnutého rozsudku nič nemení ani podané odvolanie, v ktorom žalobkyňa opakovane uvádza skutočnosti a námietky prednesené už v prvoinštančnom konaní, ktoré nie sú spôsobilé prívodiť zmenu napadnutého rozsudku v jej prospech, resp. prijať pre ňu priaznivé rozhodnutie. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie sa s tvrdenými skutočnosťami a relevantnou argumentáciou sporových strán (i žalobkyne, ktorú opakovane prezentovala v podanom odvolaní) vysporiadal v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia správnym spôsobom, v plnom súlade so zákonom i závermi ustálenými právnou praxou a jeho právnym záverom niet čo vytknúť.

19. Je potrebné bez výhrad súhlasiť so záverom súdu prvej inštancie, že v posudzovanom prípade boli preukázané všetky relevantné skutočnosti odôvodňujúce aplikáciu zákona č. 66/2009 Z.z., nakoľko na pozemkoch žalobkyne, ktoré sú predmetom sporu, sa nachádza verejná zeleň, tzv. Borovicový háj nad Popradskou ul. v Košiciach, ktorý prešiel z vlastníctva štátu (v správe Záhradníckeho a sadovníckeho podniku, š.p. Košice) do vlastníctva žalovaného dňom nadobudnutia účinnosti zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, t.j. k 1.5.1991, pričom na usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom, na ktorých je umiestnená verejná zeleň (teda nenachádzajú sa na nich žiadne stavby), ktorá prešla do vlastníctva obce podľa osobitného predpisu (zákona č. 138/1991 Zb.), sa úprava zákona č. 66/2009 Z.z. (vzťahujúca sa na pozemky pod stavbami) vzťahuje primerane, čo je explicitne vyjadrené v ust. § 1 ods. 2 tohto zákona. Samotný zákon č. 66/2009 Z.z. pre účely usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom, na ktorých je umiestnená (tiež) verejná zeleň, predpokladá, a to bez určenia akýchkoľvek kvalitatívnych či kvantitatívnych parametrov, že jej vlastník môže byť odlišný od vlastníka pozemku, na ktorom sa nachádza. Tým je aj z pohľadu odvolacieho súdu daný jasný podklad pre záver, že tak ako pozemky pod stavbami, aj pozemky pod verejnou zeleňou (tiež pod športovým areálom a pod cintorínom), už v samotnej podstate môžu byť – za splnenia ďalších predpokladov vzťahujúcich sa na usporiadanie pomerov v čase účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z., zaťažené zákonným vecným bremenom podľa tohto zákona. Vo svetle odvolacej argumentácie žalobkyne spochybňujúcej označenie danej lokality ako verejnej zelene, odvolací súd k dôvodom napadnutého rozsudku dodáva, že pod verejnou zeleňou

netreba rozumieť samotný porast (biotop), ale skladbu prírodných (porast je jedným z nich), krajinných, architektonických a inžinierskych prvkov, ktoré vznikli spolupôsobením človeka a prírody, ktorá vo svojej komplexnosti predstavuje funkčne a esteticky jeden celok. O tom, že charakteristiku verejnej zelene spĺňa tiež lokalita Borovicového lesíka nad Popradskou ul., ktorá je považovaná za významné mestské biocentrum regionálneho významu, celé desaťročia využívané širokou verejnosťou ako oddychová zóna na športovo-rekreačné účely, v danom prípade nemožno mať ani podľa posúdenia odvolacieho súdu (zhodne s názorom súdu prvej inštancie), rozumné pochybnosti. Zohľadňujúc legislatívne oddelenie vlastníctva verejnej zelene a pozemku pod verejnou zeleňou a prihliadajúc na povahu verejnej zelene, ktorá sa spôsobom obmedzenia vlastníckych oprávnení majiteľa pozemku od stavieb v podstate nijak neodlišuje, odvolací súd nenašiel racionálnu oporu pre záver, že by (len) primerané použitie úpravy zákona č. 66/2009 Z.z. vzťahujúcej sa na stavby, v sebe nemalo subsumovať tiež usporiadanie vzťahu k pozemku zriadením vecného bremena (§ 4 zákona) a rovnako nevzhladol najmenší dôvod, pre ktorý by závery rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít, na ktoré súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku výstižne odkázal, nemali byť použiteľné na tento prípad len preto, že riešili náhradu za vecné bremeno zriadené na základe toho istého zákona, za tých istých okolností a s tým istým obsahom, len na pozemkoch pod inou entitou.

20. Odvolací súd sa stotožňuje i so záverom súdu prvej inštancie, podľa ktorého vlastníkom zaťažených pozemkov za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. patrí primeraná náhrada, ktorá má jednorazovú povahu, nemá teda charakter opakovaného plnenia a premičuje sa v lehote troch rokov odo dňa účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z. (1.7.2009), t.j. najneskôr sa tento nárok premičal dňom 1.7.2012, pričom aj v posudzovanom prípade právo žalobkyne na náhradu za zriadenie vecného bremena na pozemkoch sa premičalo, nakoľko nebolo uplatnené v zákonom stanovenej premičacej dobe (žalobkyňa podala žalobu na súde dňa 2.7.2018), a preto premičaný nárok žalobkyne nebolo možné priznať. Odvolací súd poznamenáva, že zamietavé rozhodnutie súdu prvej inštancie v danom spore (z dôvodu premičania práva žalobkyne na jednorazovú náhradu za obmedzenie jej vlastníckeho práva) je v plnom súlade so závermi ustálenej rozhodovacej praxe prezentovanej recentnými rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR, citovanými v odôvodnení napadnutého rozsudku, v zmysle ktorých náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. je jednorazová a vzniká tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti zákona, t.j. 1.7.2009, pričom sa premičuje v lehote troch rokov počítanej od účinnosti tohto zákona.

21. Správnosť záveru súdu prvej inštancie o jednorazovej povahe náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z., potvrdzujú aj ďalšie nedávne rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, ktorý toto riešenie už považuje za svoju ustálenú rozhodovaciu prax (porov. uznesenie sp. zn. 5Cdo/161/2023 zo dňa 28.11.2024), pričom medzičasom bolo jedno z rozhodnutí najvyššieho súdu založené na tomto riešení už aj publikované (uznesenie 7Cdo/49/2023 zo dňa 26.6.2024, uverejnené v periodiku Zo súdnej praxe pod č. 46/2024).

22. Z týchto dôvodov odvolací súd podľa ust. § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil napadnutý rozsudok v spojení s doplňacím rozsudkom ako vecne správny v jeho napadnutom zamietavom výroku vo veci samej, ako aj v závislom výroku o trovách konania, majúcom správny základ v zmysle § 255 ods. 1 CSP v plnom procesnom úspechu žalovaného v spore.

23. Zároveň odvolací súd rozhodol o návrhu žalobkyne na prerušenie konania podľa ust. § 164 CSP tak, že tento návrh zamietol ako nedôvodný a aj bezpredmetný, nakoľko konanie na Ústavnom súde SR evidované pod sp.zn. Rvp 2900/2022, ktoré po predbežnom prerokovaní bolo vedené pod sp. zn. PL.ÚS 18/2023, v čase rozhodnutia odvolacieho súdu už bolo skončené uznesením zo dňa 13.12.2023, ktorým Ústavný súd SR návrh Okresného súdu Bratislava I na vyslovenie nesúladu ust. § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 66/2009 Z.z. s Ústavou SR bez meritórneho prejednania odmietol.

24. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že stranám sporu nárok na ich náhradu nepriznal, nakoľko neúspešná žalobkyňa nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania a žalovanému, ktorý mal v spore plný úspech, žiadne trovy v odvolacom konaní preukázateľne nevznikli.

25. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky: a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak: a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP). Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), a to v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Táto povinnosť neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného odvolania (§ 435 CSP).